

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ЗАГИФ ЗАКИЛОВ
ЖОЛДАН ТЕЛЕГРАМ

ШЕ'РЛЭР

ШЕ'РЛЭР

ВАГИФ ВӘКИЛОВ

ШЕ'РЛӘР

ЮЛДАН ТЕЛЕГРАМ

КӘҢЛІК
БАКЫ
1968

НӘ ОЛАЧАҒ?

Нәјин истисиндән јананлар,
арзулајачаглар көлкәми?
Һансы рәнклә чәкәчәкләр,
хәритәләрдә өлкәми?
Ше'рләрими севәчәкләрми
диварлар архасында?
Нә парлајыб сөнәчәк
сон күнүмүн јахасында?
Базарда
әтин гијмәти дүшәчәк,
јохса
мешә чәнкәллијинин
гојдуғу гијмәтдә галачағ?
Өпүшәчәк,
өлдүрәчәк,
дүшүнәчәкләрми јенә гаранлығда?
Инсан хошбәхт олачағмы
мәһәббәтин доғдуғу бир анлығда?
Гатарларда,
ахшам үстү,

чај пайлајачаглармы ичмәјә?
Паспорт, виза
кәрәк олачагмы сәрһәдләрдән кечмәјә?
Андерсенин нағылларыны охујачаглармы?
Әлифба биләчәкми һамы?
Күр дашачаг,
јохса бәндләр овчундан
төкүләчәк Хәзәрә?
Инсан бир өмрү боју,
өләчәк нечә кәрә?
Јол азачаглармы?
Мәзар газачаглармы?
Мәсчиддә јујачаглармы мејидләри?
Ким сулајачаг
булвардакы сөјүдләри?..

Бакы, 1963

ЈОЛДАН ТЕЛЕГРАМ

Фәрәч Гарајевә

Өмрүмүн
Гарлы-шахталы јеринә чатдым
Нөгтә
Сојугдур
Нөгтә
Мәнә исти әлчәк
Веркүл
Анамын гохусуну
Веркүл
Бир дә үмид кәндәрин
Нөгтә
Өпүрәм—Вагиф...

1964

МАВЗОЛЕЈ

Бурда
нә метр еталону сахланыр,
нә үстү тоздан горунан
илк гур'ан.
Инсан,
Ленин сахланыр бурда.
Ачыг синәли мөзарда.
Аң күнүн әввәли,
гара күнүн сону.
Ағыл!
Вичдан!
Әсил инсан еталону.

1964

ГАҖА

Дәниздән аҗрылмыш гуп-гуру гаҗа
гәдим хатирә тәк әҗиб башыны.
Аҗрылыг илләрин инди ким саҗа?
Ким билир кәдәрин гоча јашыны?

Бәлкә јер алтына гачан Хәзәрдән,
јер үзүндә галан даш издир гаҗа?
Бәлкә дә фыртына ичиндән гопмуш
бир парча гурумуш дәниздир гаҗа?

Бирдаш-бирдаш илләр дүшүр үстүндән.
Кичилир һеј јаша долдугча гаҗа.
Бостандан гушлары говачаг бир күн,
Хырдача даш олуб бу уча гаҗа...

Сон кечәдир бу күн јенә,
сабаһ јенә сон сәһәр.
Сон јел долур сон јелкәнә.
Гајыг үзүр биртәһәр...

Ахырынчы ағачдыр бу,
Әсир сонунчу күләк.
Бағлајыб сонунчу јолу
Јенә сонунчу фәләк...

Инди сон күчә үстүнә,
јағачаг сон аддымлар.
Јенә дөнәчәкләр тинә,
сап-сары, сон адамлар...

Доғулур сонунчу инсан,
Сонунчу инсан өлүр.
Јенә сон дәфә ағлајан,
сон дәфә күлән олур...

ДОГГУЗУНЧУ КҮН

Бу һәфтәнин
доггузунчу күнүндә,
бизим күчәнин
сиз олан тининдә
ики тип
дајанмышды үз-үзә.
Биринин башы да,
гујруғу да әтдән.
О бири
дырнагдан көзәдәк
фотоэлементдән.
Валлаһ!
Јер үзүндә мин мө'чүзә,
мин әчаиб иш вар.
Бу да бири!
Дурмушдулар үз-үзә
робот вә ихтиозавр!
Сығындым
чәкилиб бир аз о јана —

Аз. Дән. Нефтин
дәмир дарвазасына.
Көзләдим.
Сайдым үрәжимин купкупуну.
Заваллы
Гумар аббасылыгы тәк
каһ о үзүнә,
каһ бу үзүнә јатырды;
горхудан, горхаглыгындан.
Консерваторијаја да
кедә билмәдим,
бу горхаглыг ахмаглыгымдан.
Милләт иш-күчүндә.
Мәнсә
идарә дарвазасынын күнчүндән
бәрәлмишәм кич-кич
роботла ихтиозаврын сөһбәт сәһнәсинә!
Оланла олачағын
кет-кәл едән чәнәсинә.
Варлыгымдан
Јетимлик төкүлүрдү;
јохсул сүмүкләринә илишмәјән
Шалвар, көјнәк сајағы.
Фикирләшдим:
инди ган су јеринә,
лампалы — мәфтилли
робот ичалатыса
ахачаг ган јеринә.
Бири

бир ағыр сөз дејәчәк о биринә
вә тоггушачаг,
боғушачаг
кечмишин нәһәнк әзәләсилә
кибернетиканын әли.
Ахы гулағым,
Көзүм адәт етмишди:
ики бәнзәмәјән растлашанда
анлашмајыб далашыр.
Әлбәттә далашмаг
биздән чох ихтиозавра јарашыр.
Залым һејван олуб
тарихдә дә елә һејван галыб.
Үрәји һирслә долан кими
габағына чыханы тутуб ағзына салыб.
Фикирләшдим ки,
робот дырнагдан башадәк рәгәмдир.
Ихтиозаврса ағылдан бир аз кәмдир.
Атылачаг роботун үстүнә.
Ағзыны ачачаг...
Робот да
өз күчүнү ишә салачаг.
Јандырачаг һејваны очаг-очаг.
Давадан нә о гачачаг,
нә бу!
Анчаг
баш тутмады дава.
Нә ихтиозавр јанды,
нә робот сынды.

Сәһәрлә ахшам тәк,
адам баласы адам тәк
дил тапдылар.

Бир агыз о деди,
Бир агыз бу.
Икисинин дә өз дәрди варды.
Данышдылар.
Вахт кечди.
Ажрылдылар.
Ихтиозавр музејә јөнәлди,
робот алимханаја.

Һәр икиси өз изини
јер үзүндә гоја-гоја
Ажрылдым мән дә
пдарә дарвазасынын ичиндән.
Инсанла,
машыла долујду
бизим күчәнни
сиз олан тини.
Ади күнә бәнзәјирди
бу һәфтәнни
доггузунчу күнү...

Бакы, 1964

ТӘРЧҮМЕЈИ ҺАЛЫМ

Доғулдум 1939-да.
1937-дә тутулдум.
48-дә нәнәм өлдү.
Өмрүмдә илк дэфә
өлүјә ағладым.
Балыглар сахладым
аквариумда.
Ачыг галды пәнчәрәм
бир гыш кечәси.
Донду балыглар...
Инди 1965-ин
јанвар кечәсидир.
Дејәсэн јашамаг истәјирәм.

1965

Ш'ЕР ЖАЗЫРАМ

Ше'р жазырам
Нә төлә гурур нә гују газырам,
Билмирәм һансы јолун
һамар ајнасындан азырам.
Гышда, јазда,
јајда, пајызда,
һәр ахшам
арам-арам,
креслома әјләширәм.
Хүләсә, һәр ахшам
ше'р жазырам,
Стадионда
онун-бунун башына
бош шүшә атмырам ки!
Ше'р јазмагдыр мәнимки.
Алудәјәм
инсан оғлунун
ше'р јазмаг һаггында.
Жазырам бә'зән тез-тез,

бә'зән һыггана-һыггана,
Атылырам о јана, бу јана.
Каһ ше'рин дүнәнинә,
каһ ше'рин сабаһына.
Ше'р инсан кимидир,
мин дили вар.
Милләтләр кимидир ше'р,
кери галаны, габагчылы вар.
Әсарәт алтында галаны,
әсарәт едәни вар.
Дөвләтлиси, јохсулу вар.
Мән дә кәзирәм
ше'р өлкәләрини.
Амма турист кими јох,
кәзирәм чәсус тәк.
Билмәк истәјирәм
ше'рин сиррини.
Кәзирәм һәр күн,
жазырам һәр күн.
Јазмаг истәјирәм
севдијим шаирләр кими.
Истәјир көһнәјә охшасын
ја тәзә көрүнсүн,
фәрги јохдур.
Јахшы олсун мүтләг!
Кәрәкли олсун!
Јазырам
ше'рин нечә дилиндә.
Дүзүрәм сәтирләри фикир-фикир

дәфтәрин ичинә
өз ичимдән.

Кағызын ағ күндүзүнә
өз кечәмдән.
Нитроһлисеринлә долу жүк машиныны сүрән
тәк

арам-арам
креслома әjlәширәм
һәр ахшам.
Ше'р жазырам.

1964

ДҮНЈАНЫН ЭН АҒЫР ГАНТЕЛИ

Лусифә

Билирсинизми гантел нәдир?
Чугундан төкүлмүш,
узунбел сәккизә бәнзәр
әзәләбәркидән.
Мән бир дәфә
дүнјанын эн ағыр
гантелини галдырдым:
телефон чағырды мәни.
Көтүрдүм дәстәји
сәс кәлди:
— Өзүнү әлә ал,
өлдү...
Гүввәм чатмады,
дүшдү әлимдән
дүнјанын эн ағыр гантели

1963

НҮУ-ЈОРҚДА СЕКАҢ

«Көрдүм орда
сизинкилөрдөн бирини,
Сэрхошду.
Бакыны сорушду.
Бир дэ хансы јерисэ...
Көзләри јашармышды.
Ичкидәнми, кэдөрдәнми билмирәм.
Ағлады ичини јејө-јејө.
Узаглашды нэ исэ дејө-дејө.
Лап сәнин кими охујурду, «далај-далај».
Бөдбөхт адам, «ај-ај-ај».
Нју-Јоркдан кап едөркән
бу сөзләри данышды мәнә,
Москва журналисти.
Ше'ри јаза билмәдим исти-исти.
Нэ едим.
Москвада аз олуp
адамын вахты.

Бир дэ нијө јазајдым ахы?
О, о тајда,
Мән бу тајда.
О, јас ичиндә, мән тојда.
Нэ олсун ки, азәрбајчанлыдыр?
Америкада јашајыр?
Виски ичиб
сүрүнүр Бродвејин ишыг архында.
Јүз мәртәбә дахмалардан бирини
гојуб сағ гулағына
секаҢ дејир: «далај-далај».
Хатирәләр ичиндә
вурнухур валај-валај.
Сөнмүш бир шам кими дүшүб
Бродвеј ишығынын гаранлығына.
Бәлкә бизим јерләрдән имиш.
Дајаныб Бруклин көрпүсүнүн габағында,
дүшүнүрмүш:
«Ағрыеын алдығым Сыныг көрпү...»
Титрәјирмиш
мүһачир үшүтмәсилә.
Гүрбөт дөјөчләјирмиш гәлбини
силлә-силлә.
хансы ички исидә биләр ону?
Бу торпағын
дидәркин оғлуну?
Бәлкә исинәрди,
көрсәјди бир анлыг

кечэлэр Бакынын нур дәрјасында
нәһәнк бир көлкә кими жүксәлән
Гыз галасыны.
Көрсәјди...
«Көрдүм орда
Сизинкиләрдән бирини.
Сәрхошду.
Мәндән Бакыны сорушду».

1964

Нәһәнк бүрүнч хач кими
јырғаланыр синәмдә
арамызда галмыш булудлар.. .
Тәјјарәнин уғултусу,
мәсафә.
Гәфләтән шамлары сөнмүш
килсәдир,
Гара дәниз
сәнсиз...

1965

Анара

■
Диокен чыраглары јаныр
јаныр гардашым һеј!
Бу пәнчәрә
о пәнчәрә
бизим пәнчәрә...
Һәр пәнчәрә бир диокен чырағы.
Һәјат дәрк олунур
һәр пәнчәрәдә.
Ағылла дәрк олунур,
јумругла,
додагла
гардашым һеј!
Ишыглар јаначаг
пәнчәрә ишыглары
каинатын
Диокен чырағы —
Күнәш
галхана гәдәр.
Ишыг дәрк олуначаг онда

гардашым һеј!
Диокен чыраглары јаныр;
бу пәнчәрә,
о пәнчәрә.
пәнчәрәләр.
Истәмирәм сөнсүн
Диокен чыраглары.
Пәнчәрә,
чыраг олмаг истәјирәм,
гардашым һеј!

1963

Ушагкән өләнләрин
фотосуна жапышан
гара ретушлу табәссүм тәк
көрдүкләрим солур,
җох олур.
Көзләрим санки
бүтүн көчәри очагларынын
түстүсүҗлә долур...
Бүдрәдир мәни
инсан җолунун сәкисизлиҗи,
инсан өмрүнүн бәлкәсизлиҗи.
Титрәдир мәни
күндүзләрин сеҗрәк җухусу,
кечәләрин аптек гохусу...

1965

Дүнән адыны җаздым
гара роҗалымы өртмүш
бом-боз тозун үзүндә.
Каһ шималдан,
каһ чәнубдан
бахдым адына.
Адын күнәшлә долурду,
көлкәдә галырды.
Мәнимләҗдин сән.
Арамызда бир җол варды: дүнән!
Бу күн, о да кәсилди.
Васвасы анам
роҗалын тозуну силди...
Җох олду шимал.
Чәнуб да җохдур инди.
Инди нә сән варсан,
нә мән.
Күнәшә көлкә енди.

Дүнәнимлә бу күнүмүн
әһвалаты беләдир...
Инди күләк
пәнчәрәнин пәрдәсини
сәнсизлик үзәриндә
бајраг кини јелләдир...

1965

■

Мәзарыма
нә башдашы гојун,
нә һејкәл.
Бир чүт ајаггабы гојун,
ајағыјалын
кејиб кетсин...

■

Нечә илдир
ики ејнәк шүшәси дурур
дүнјајла көзләримини арасында.
Ејнәк шүшәси ола биләјдим
Беш-он
думан көзлү адама.

1965

■

Бир күчә вар шәһәримдә;
сакит гыса бир күчә,
Јетмиш аддым о јана,
јетмиш аддым бұ јана.
Бир сигарет
о јана,
бир сигарет бу јана...

1965

БУ ЈАҒЫШ...

Ешидирсэнми?
Амма нечә ешидәсэн...
Ики ил
једди ајын ајрылыгыјла
тутулуб гулагларымыз.
Бир јандан да бу јағыш...
Бу јағышда чанаварлар да
адам олуб јорған-дөшәјә
кормәк истәјир.
Көрүсэнми?
Амма нечә көрәсэн...
Гуртармајыб һәлә дә
арамыздан кечән гатарын вагонлары.
Бир јандан да бу јағыш...
Бу јағышда горхудан
сәс-сәсә вериб бар-бар бағырып
Гобустан гајаларынын өкүзләри дә!
Ешидирсэнми?
Амма нечә ешидәсэн...

Ики ил
Једди ајын ајрылыгыјла
тутулуб гулагларымыз.
Бир јандан да бу јағыш...

КӨЛКЭЛЭР

Көлкэлэр дарашыр,
көлкэлэр дарашыр јер үзүнә!
Инсан көлкәсијлә бир рәнкдәдир
даш көлкәси.
Сөјүд көлкәси тәк,
сәриндир
крематориј көлкәси.
Көлкәләримиз гарышыб дүјүн оларса
бир аддым белә ата билмәјәчәјик!

1965

АРАЗ

«Залым!»
«Инсафсыз!»
«Амансыз!»
Сајсыз гарғыш,
сајсыз төһмәт, килејин
мөһүрләри јапышмышдыр Араза.
Шаир сөјүб,
Сөјүб чобан,
Сөјүб бу тајда галан.
Сөјүб о тајда галан.
Чиббилдәјиб һәр ајаға галхан!
Аразса ахыр...
Бә'зән салхым-салхым,
бә'зән килә-килә.
Ешитмәјә-ешитмәјә.
Демирәм вахт — сәһрадыр
Араз карван.
Дејирәм о чајдыр,
биз инсан.

Сују чај, ады чај.
Ади чај.
Јашајыр јер үзүндө
Хәзәрә аха-аха.
Ичиндәки балыгларла
дүнјаја баха-баха.
Араз нәдир?
Ади чај.
Сајсыз чајлар ордусунда
кичик, садә пијада.
Аразы сөймәкдән нә фәјда?

1964

БИРОСИМАЛЫ ЈАШЫДЫМА

Јаша дола билмәмиш јашыдым...
Сән бир кәл!
Сән бир көр!
Сәнкәрдә
јенә инсан өлүр.

Унудур чичәк доғмағы торпаг!
Дүшмүр торпаға јарпаг.
Ағач јох, будаг јох.
Ач чох, бәдбәхт чох.

Ачы јол, сәнмүш очаг
бир дә бир удум сәма.
Бәрәкәт әсир.
Мәмләкәтинин әлиндә әса,
батыб јаса, батыб јаса.

Торпагда дизләринин галыр изи
Бир вахт

Көзәрдин ајаг үстә
Инди исә
һәјат дујулур пәсдән.
Вахтын хәстә.
Бахтын хәстә.
Һардадыр ушаглыгда итирдијин
баһар јухусу?
Инсан кәлләсиндә битән чичәкдән, отдан
нечә кәлсин ахы
 һәјат горхусу?

1964

МАГНИТАФОН

Ичимә мәнәббәт јазыр,
ичимә һәсрәт јазыр,
јазыр, јазыр, јазыр һәјат.

Күнәшли күндүзләр,
көксү мәсафәјлә долу дүзләр,
кечә тәк гаранлыг,
күндүз кими ајдын үзләр,
Јазылыр ичимә,
ичимдә галыр.

Севдикләрим дә,
севмәдикләрим дә.
јазылыр ичимә,
галыр ичимин
галын сәбр дәфтәриндә.

Достум,
мән өләндән сонра

басарсан бу магнитофонун
сәс гајтаран дүјмәсини.
Бир дәфә дә ешидәрсән
артыг дөјүнмәјән
гәлбимин сәсини.

1964

ТӘСӘЛЛИ

Мүһит ичиндә,
тәпәдән дырнаға кими
үмид ичиндәјәм.
Даламыр инди мәни
артыг илләрин
башјухары ахары,
вә өмрүн
Үзүгөјлу ахыры!
Билирәм,
јер үзүндә бүтүн изләр
өмүрдән кедир.
Дәниз белә көздән итир.
Билирәм,
јер үзүндә
бир јол да салынмады
инсан көзүндән.
Тапылмады итәнләр.
Мәнсә каһ һәјата,
каһ өлүмә сәбәб кәзирәм.

Јашајырам, дөзүрәм.
Бир мисра да, бир кечә дә...
Чүнкү,
мүһит ичиндә
тәпәдән дырнаға кимми
үмид ичиндәјәм.

1966

ОЛМАСА

Јағыш јахшы шејдир
дүнјада јохсул ајаггабысы олмаса.
Күнәш јахшы шејдир
алтында кимсәсиз мејид олмаса.
Судан јахшы нә вар ки?
өлкәдән өлкәјә сәрһәд,
лијатдан безәнә
кедим јолу олмаса.
Дүнја јахшы шејдир
мүһарибәси.
наданлығы,
бир дә стандарт евләри
олмаса.

МАРКИЗ АДАЛАРЫ..

Маркиз адаларында
доғсајды мәни анам,
адымы јәгин ки,
Хемао гојачагды атам.
Мәним шәрәфимә
бир ше'р дә јазачагды;
самоа дилиндә.
Боја баша чатыб Хемао
Бакынын
Бајыл доғум евиндә
доғулмағыны истәјәчәкди.
Арзулајачагды
адынын Вагиф гојулмасыны.
Вә Маркиз адаларында
дарыхачагды
заваллы.

ГАПЫМ

Ачарыны итирдим, гапым!
Ачылмајачагсан.
Мөһкәмсэн,
тәпик вурсам
учулмајачагсан.

Тәк-түк адамлар инди
доланыр күчәләри.
Инди кечәдир, гапым!
Ројалымын рәнки,
јорған-дөшәјимин әзији,
өзлүјүмдән гачмадығым анларын дәрди
архандадыр инди.
Ачыл, гапым, ачыл.
Инан,
инди ачылсан,
сәнә күмүшдән гыфыл дүзәлдәрәм,
гызылдан — ачар.
Үстүндә шәкилләр чәкәрәм,

үстүнлө мөлакөлөр учар.
Ачыл, тахталым, дөмирлим,
ачыл.
Сән ачылмасан
архамда бир гапы да ачылмаз
Мөнө
ачылмајан гапыларсыз
јашамаг олмаз.

ДЕЈИН

Вахтсыз өлсөм
чох јашады дејин.

Вахтсыз өлдү дејин
гоча өлсөм.

Бир ил јатыб өлсөм
гөфлөтөн өлдү дејин.

Узун сүрән хөстөликдөн сонра өлдү дејин
гөфлөтөн өлсөм...

ЭМРҮМДЭН

Истини чырылдада-чырылдада
араба кечди.
Сағында дәннiz,
солунда үрәжим.
Бир араба да кечди өмрүмдән...

Илыг боз-боз диварда
пәнчэрэ сөндү.
Сағында башга дивар,
солунда үрәжим.
Бир пәнчэрэ дэ сөндү өмрүмдән...

Әлими палтар асылан кәндирэ узатдым.
Гырылыб һәјәтә дүшдү кәндир.
Сағында торпаг,
солунда үрәжим.
Бир кәндир дэ гырылды өмрүмдән...

Дөрдүнчү бармагда нишан үзүжү
парлајыб сөндү.
Сағында башга үзүк,
солунда үрәжим
Бир үзүк дэ парлајыб сөндү өмрүмдән..

Өзлүжүмә кәлдим ондан-бундан ајрылыб .
Ше'р жазыб атдым жешијә.
Сағында үшидләрим,
солунда үрәжим
Бир ше'р дэ жешијә атдым өмрүмдән...

ГӘРИБӘ ДӘРД

Ади адамдыр,
Сәфәр оғлу Мәһәммәд.
Севдији Пиршаға бағлары,
бир дә сijasәт.

Чибиндә пулу вар,
элиндә сәнәди
арзуларында мин гәһрәман чүр'әти,
Гоншулар хошбәхт саныр.
Сәфәр оғлу Мәһәммәди.
Амма... бир әммасы вар:
Җығыб боғаза ону,
«Бир кеј оғлу, кеј!»
Кечәләр,
јухусуна кирир... Прометеј!!
Кишинин күндүзүнү гара еләјиб
бу Прометејли јуху,
Прометејли дәрд.
Инди нејләсин,
Сәфәр оғлу Мәһәммәд?

1964

МАМОНТ

Ири,
мави мамонт идим,
јер үзүнүн буз өмрүндә...
О вахт, нә Короғлу варды,
нә Мери Пикфорд
нә Ләмбәрански, нә Генрих Форд.
О вахт,
сағ јох иди,
сол јох иди.
Ишыгфорлу јол јох иди.
Буз...
Дәниз...
Јенә буз...
Сојуг иди.
Ири,
мави мамонт идим.
Инди... фортепиано мүәллимјәм

1964

УТАНЫРАМ

Бирликдән вә тәнһалыгдан,
учузлугдан, баһалыгдан,
тахта, ојунчаг ајыдан,
тәк јатдығым чарпајыдан,
утанырам.
Утанырам!

Чағаларын илк сәсиндән,
көһнә дахма көлкәсиндән,
өлүләрин даш гәбриндән,
дириләрин даш сәбриндән,
утанырам.
Утанырам!

Бүтөвлүкдән, бөлүмдән дә!
Јерсиз, вахтсыз өлүмдән дә!

ҮМИД

Дәниз әл-үзүнү јујур
килаварын хәфиф,
сәрин сују илә.
Дајанмышам
бу күнүмүн
дәнизлә долу ичиндә.
Фил кими мүдрүкәм бу күн...
Билирәм,
мәндән сонра
дәниз галачаг
сүрүшүб дүшсәм бирдән
күнләримин ичиндән.

1966

БУЛУД АРЗУСУ

Аја бахырам...
Үзү ләкә-ләкә.
Ренткендә көрүнән
вәрәмли чијәр тәки.
Нәдәнсә ичим
тапмачалы фикирләрлә долур.
Вахтсыз өләнләр дүшүр јадыма.
Титрәјирәм
мәсафәнин ајдынлығыны,
зәһәр кими уда-уда.
Тәрсликдән
бир булуд да
кәлиб дурмур
ајла мәним арамда...

1966

КЕЧӨЛӘР

Шикәст пенчәјинин
бош голу
кечәјлә долу...
Үрәјин јеканә јеридир
ичимизин кечәси.
Инсан сәси
гаранлыгдан чыхыр.
Булаг
јер алтынын кечәсиндән ахыр.
Гары сүд сағыр
инәк дөшүнүн гаранлығындан.
Ана бәтнинин
кечәсиндән кәлир дүнјаја инсан.
Бәлкә елә јашајырыг
бир кечәдән
о биринә кечмәк үчүн.
Сона кечикмәк үчүн...

1965

ТӘКЛИК

Атырам өзүмү
вэрэг-вэрэг күнлөримин арасында.
Гуружурам
чичек-чичек,
кәпәнәк-кәпәнәк.
Тәнһа-тәк...
Көһнә универмағын
анбарында тозланан
түнд јашыл патефонлар тәк,
гугушка сәси тәк,
мән дә
тәк,
тәк,
тәк...

1965

ОХШАМАЗ БИР-БИРИНӘ

Телефон нөмрәләри
охшамаз бир-биринә:
амма һамысында
инсан сәси.

Инсан сәсләри.
охшамаз бир-биринә:
бириндә севинч,
бириндә кәдәр.

Кәдәрләр охшамаз
охшамаз бир-биринә:
бири үмидсиз,
бири үмидли.

Үмидләр
охшамаз бир-биринә:
бири аллаһдан асылы,
бири инсан әлиндән.

Инсан әлләри
охшамаз бир-биринә:
бир торпаг шумлајар,
бири инсан өмрүнү.

Инсан өмүрү
охшамаз бир-биринә:
бири јашајар,
бири дөзәр.

Инсан дөзүмү
охшамаз бир-биринә:
бири дартылар,
бири сынар.

Инсан сынары
охшамаз бир-биринә:
бири ортадан бөлүнәр,
бири тикә-тикә.

Тикәләр
охшамаз бир-биринә:
бири әср бојда,
бири күн бојда.

Күнләр
охшамаз бир-биринә:
бири јахшы.
бири пис.

Пис күнләр
охшамаз бир-биринә:
бириндә өзүн сусарсан,
бириндә телефон...

1965

ЈЕДДИ МӘКТУБ

Биринчи.

Тојуна једди күн галыб.

Гураглыг илинин гышында
мәктуб алдым сәндән.
Чөрәк јохдур.
чөрәкханаларын габағында
инсан тәәччүбү,
инсан дәрди,
инсан севинчи,
инсан сөзбазлығы
дајаныб нөвбәдә.
Чөрәк јохдур, — јазмышдын
мәктубун әввәлиндә.
Сонра
«Ты појми»...
Нә појми, чаным!
Аллаһ хејир версин,
гоша гарыјын.

Тојунда да ојнајардым
олсајдым Бакыда.
Аллаһ хејир версин!
Гоша гарыјын...
Әзиб сәкијә тулладым мәктубуну.
Валлаһ һирсимдән јох.

Чибимә јүк олмасын дејә.

Бир дә өзүн јазмышдын
мәктубунун сонунда:

«порви»

Порви, порви!

Атдым мәктубуну
палчыг олмуш гарын үзүнә...

Јорулмушдум азачыг.

Такси сахладым.

Таксијә минәндә
көлкәмә саташды көзүм.

Јер үстүндә

бир аз да бүкүлмүшдү
көлкәмин бели.

Икинчи

Алты күн вар тојуна

Бирдән чашыб
мәктуб јазмаг истәсэн мәнә
белә јаз

үстүнү мөктубун:
«Москва, К—9,
До востребованија,
Самому несчастному».
Дар телеграф пәнчәресиндән
нечә инсан әли
узана чаг мөктубуна.
Итәчәк әлимин тәнһалығы
әлләр ичиндә...

Үчүнчү

Тојуна беш күн галды.

Консерваторијада
бу күн ишим-күчүм јохдур.
Килсәјә кетдим бу күн.
Авара-авара
доландым
килсәнин о јаныны, бу јаныны.
Сонра дивара сөјкәндим.
Бахдым она-буна.
Бирдән
бир рус гарысы
дајанды гаршымда.
Көзләримә бахды,
бахды көзләримә,
көзләримә бахды.

Сонра
хач чәкди синәсиндә
онун гоча, габар әли.
Көр нә күнә гојдун мәни...

Дөрдүнчү

Дөрд күн галыб.

Ики гоншум вар.
Икиси дә шикәст.
Лал,
кар...
Дилләрини дә,
гулагларыны да
тапшырыблар әлләринин чевиклијинә.
Әллә дејиб
әллә ешидирләр.
Беләчә дә сөһбәт едирләр,
коммунал евимизин
кирли мөтбәхиндә.
Инди онлар да евдәдирләр,
мән дә.
Онлар мөтбәхин кир гохусунда.
Мән
отағымын һәсрәтханасында.
Амма отағымдан ешидирәм,
ешидирәм онлары.

Чүнки сөһбәтләри сәндәндир,
сәндән,
сәндән...

Бешинчи

Дејрәсән үч күн галды...

Бу кечә јенә
көрә билмәдим
сәни јухумда.
Бу кечә јенә
өлүләримлә растлашдым.
Онларын да
сөзү, сөһбәти сәндән.
Бу кечә јенә
сығындым
Јер күрәсинин күнчлүјүнә...

Алтынчы

Ики күн галды, ики күн. Сабан...

Бу күн Москва
гәфләтән сују гачмыш
һовуз ичи тәк јаш.
Адамлар,
диварлар көлкәсиз...
Күчәләрә

тахта тозу сәпилиб...
Көзләримин габағында
көј үзүндә,
јағышда,
тахта тозуна булашмыш
ајаггабылар.
Метро
араг гохусујла долуб.
Сојугдур.

Экранларда «Тишина».
Консерваторијада
Рихтер чалачаг бу ахшам...

Күчәләри кәзирәм,
сәнә һәдијјә кәзирәм.
Сечирәм бир-бир
Москва күчәләрини.

Јахшысы вар, писи вар.
Бири кениш
бири дар.
Анчаг һамысы јаш.
Сүрүшүрләр әлимдән...

Нә бир јетим далан
гала билир әлимдә.
Нә дә ки,

ејнәкләри јағышла исланмыш
адам үзү.
Далан күчәләрдә јох олур,
адам үзү үзләрдә.
Сүрүшүрләр әлимдән...

Витринләрдә
јанаглары гып-гырмызы манекенләрин
гымылданмајан тәбәссүмләри.
Витрин шүшәләријлә
сүрүшән инсан әксләри
сүрүшүрләр әлимдән...

Гәфләтән басылан
машын әјләчинин
әт кәсән сәси
үрәјими сыхыр,
сүрүшүр әлимдән...

Дивара сығыныб
көјәрчинләр.
Сәсләри елә бил
о дүнјадан кәлир,
сүрүшүр әлимдән...

Диварлар, диварлар, диварлар, ...
Јам-јаш тахта дивар.
Јам-јаш тахта гапы.

гапы үстүндә јам-јашыл
көһнә лөвһә:
«Плиссе, Гофре, А. Македонскиј»
сүрүшүр әлимдән...

Сәнә һәдијјә көндәрмәк үчүн
бир тикә дивар да,
бир тикә
јаш инсан үзү дә гисмәт олмады мәнә.
Әлибош кәлдим јер үзүнә,
әлибош да кедәчәјәм.

Диварларда,
күчәләрдә
күнү-күндән әјилир көлкәмин бели.
Белә лазымды
бәлкә белә.
Әзаб лазымдыр мәнә
дәјирмана күләк кими...
Отағым вар Москвада.
Ики гоншум вар Москвада.
Икиси дә шикәст.
Отағымда
чарпајы,
маса,
телевизор, дивар сааты.
«Бәс сабаһ көрәсән нә олачаг?»
Дајаныб

өлүм арзусуңла
өлүм горхусунун арасында.

Автомобил ишыглары
диварларда сүрүнүр.
Кечдир.

Бурада гыш ајларында
күчлө кәлир кечә.
Кечә кәлир,
сүрүшүр әлимдән...

Једдинчи

Москва.
Гыш 1964.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Нә олачаг?	5
Јолдан телеграм	7
Мавзолеј	8
Гаја	9
Сон кечәдир бу күн јенә	10
Доггузунчу күн	11
Тәрчүмеји-һалым	15
Ше'р јазырам	16
Дүнјанын ән ағыр гантели	19
Нју-Јоркда секаһ	20
Нәһәнк бүрүнч хач кими	23
Диокен чыраглары јаныр	24
Ушагкән өләнләрин	26
Дүнән адыны јаздым	27
Мәзарыма	29
Нечә илдир	30
Бир күчә вар шәһәримдә	31
Бу јағыш	32
Көлкәләр	34
Араз	35
Һиросималы јашыдыма	37
Магнитафон	39
Тәсәлли	41
Олмаса	43
Марниз адалары	44

Гапым	45
Дејин	47
Өмрүмдөн	48
Гәрибә дәрәд	50
Мамонт	51
Утанырам	52
Үмид	53
Булуд аразусу	54
Кечәләр	55
Тәклик	56
Охшамаз бир-биринә	57
Једди мәктуб	60

Редактору *Е. Борчали*. Рәссамы *Н. Бабијев*.
 Бәдни редактору *Ј. Агајев*. Техники редактору *Р. Әлмәдов*.
 Корректорлары *Ф. Алышанова*, *Т. Чәфәрова*

Јығылмаға верилмиш 10/VIII-67-чи ил. Чапа имзаланмиш
 23/XII-67-чи ил. ФГ 18563. Кағыз форматы 60×90^{1/32}. Чап. в.
 2,25. Уч. нәшр. в. 1,7. Сифаршиш 1174. Тиражы 10.000.
 Гүјмәти 15 гәп.

Азәрбајчан ССР Назирләр Совети јанында Мәтбуат Комитәси
 «Кәчлик» Нәшријаты, Бақы, Бүсү һачыјев күчәси, 4.
 26 Бақы комиссары адына мәтбәә, Әли Бајрамов күчәси, 4.

Векилов Вагиф Самед оглы

ТЕЛЕГРАММА С ПУТИ

Стихи

(На азербайджанском языке)

ГЯНДЖЛИК

Баку — 1968

15 гал.

Аз-110417

БҮТ

